

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/12/2020
Identifikačné číslo spisu: 2116011401
Dátum vydania rozhodnutia: 16.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2116011401.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej na verejnom zasadnutí konanom 16. júna 2020 v Bratislave v trestnej veci obvineného E. M., pre obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného E. M. proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2017, sp. zn. 5To/131/2016, takto

rozhodol:

I.

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku právoplatným uznesením Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2017, sp. zn. 5 To 131/2016 z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanovení § 319 Trestného poriadku, § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona v neprospech obvineného E. M..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie z r u š u j e .

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku

sa obvinený E. M., nar. X. C. XXXX, bytom H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon väzby a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov b e r i e d o v ä z b y z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku.

Lehota trvania väzby začína plynúť okamihom vyhlásenia rozhodnutia, t. j. 16. júna 2020 od 14.00 hod a bude ju bude vykonávať v Ústave na výkon väzby a v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Bratislava.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c), ods. 2 Trestného poriadku väzbu obvineného n e n a h r á d z a dohľadom probačného a mediáčného úradníka.

Podľa § 80 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného poriadku písomný sľub obvineného na nahradenie väzby neprijíma.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava z 26. októbra 2016, sp. zn. 1Tk/1/2016, bol obvinený E. M. uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, prečinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 12. augusta 2015 v čase asi o 22.00 hod. v Obci H. po tom, čo ho poškodený D. A., nar. X. E. XXXX, vpustil do rodinného domu č. XXX, tohto zvonka v špajze, kam išiel po jedlo, zamkol, následne prešiel do spálne, kde zo skrine z vrečka od saka odcudzil finančnú hotovosť vo výške okolo 350 eur, po čom v úmysle usmrtiť poškodeného D. A. a zároveň zmazať svoje stopy nahádzal oblečenie a veci poškodeného na zem, ktoré podpálil, čím založil požiar v spálni, chodbe a pri dverách vchodu do špajze, v ktorej poškodeného D. A. predtým zamkol, následne z miesta činu ušiel a zamkol vchodové dvere do rodinného domu poškodeného, čím spôsobil poškodenému D. A. škodu odcudzením finančnej hotovosti vo výške okolo 350 eur, škodu vzniknutú na rodinnom dome nahradením poškodených a zhorených prvkov vplyvom požiaru vo výške 14 578,14 eur a škodu spôsobenú požiarom v interiéri rodinného domu vo výške najmenej 2 000 eur.

Za to mu súd uložil podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. g), h), m) Trestného zákona a § 38 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona obvinenému uložil aj ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona obvinený je povinný po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody :

- a) oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať
- b) osobne sa hlásiť jedenkrát za kalendárny mesiac u probačného a mediáčného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska, a
- c) vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Podľa § 77 ods. 2 Trestného zákona a § 51 ods. 4 písm. i), písm. j) Trestného zákona sa obvinenému po dobu výkonu ochranného dohľadu ukladajú povinnosti spočívajúce v príkaze podrobiť sa psychologickému poradenstvu a zamestnať sa alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku je obvinený povinný nahradiť poškodenému D. A., nar. X. E. XXXX vo R., trvale bytom H. XXX, škodu vo výške 3000 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie. Krajský súd v Trnave uznesením z 23. marca 2017, sp. zn. 5To/131/2016 podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol.

Proti právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 23. marca 2017, sp. zn. 5 To/131/2016 podal 14. augusta 2019 v zákonnej lehote dovolanie obvinený prostredníctvom obhajkyne JUDr. Lubicí Januškovéj, ktoré bolo najvyššiemu súdu predložené 6. februára 2020. Dovolanie podal z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Dovolateľ uviedol, že rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu zákona.

V tejto súvislosti predostrel vlastnú verziu priebehu skutkového deja 12. augusta 2015 v dome poškodeného D. A.. Pri trestnom čine vraždy úmysel páchatel'a musí smerovať k usmrteniu človeka. Ak by páchatel' konal v úmysle ohroziť alebo poškodiť iný záujem chránený Trestným zákonom, pričom jeho konanie malo za následok smrť človeka, no vo vzťahu k tomuto následku by nebol daný úmysel, nebol by páchatel' trestne zodpovedný za trestný čin vraždy. Vykonaným dokazovaním bol preukázaný obvinenému úmysel zmocniť sa peňazí, nie však úmysel poškodeného usmrtiť. Obvinený ďalej spochybňoval závery znaleckého dokazovania. Všetky závery o možnej smrti poškodeného sú založené na tom, že k smrti poškodeného by došlo vtedy, ak by tento zostal v uzavretom priestore špajze. Rozvoj požiaru bol podľa znalca rýchly, napriek tomu sa poškodenému podarilo po rebríku dostať sa na povalu napriek svojmu veku. Tvrdenia obvineného o vedomosti únikovej cesty cez povalu neboli žiadnym dôkazom vyvrátené, a preto mal súd na ne prihliadať ako na pravdivé. Obvinený sa bezpochyby dôvodne domnieval, že poškodený sa môže dostať z priestoru, kde ho zamkol, aj iným spôsobom ako dverami. Obvinený sa pokusu trestného činu vraždy nedopustil. Podľa priebehu skutkového deja sa mohol dopustiť trestného činu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu. V predmetnom konaní súd odmietol vykonať obvineným navrhnuté dôkazy, a to kontrolný znalecký posudok k psychologickému vyšetreniu osoby obvineného. Obvinený bol v minulosti viackrát psychiatricky liečený. S touto skutočnosťou sa znalci nevysporiadali. Znalecký posudok č. 17/2016 vyhotovený Ústavom pre znaleckú činnosť a znalecký posudok č. 59/2015 a č. 41/2015 a dodatok k znaleckému posudku vyhotovené E. sú rozporuplné a vzájomne si protirečia. V znaleckom posudku č. 59/2015 a č. 41/2015 bola zistená závislosť obvineného od alkoholu. V znaleckom posudku vyhotovenom Ústavom pre znaleckú činnosť znalci nezistili závislosť od alkoholu. V predmetnom znaleckom posudku Ústavu sa ďalej uvádza, že požitie alkoholu obvineným malo za následok nevýznamné zníženie ovládacej schopnosti, pričom E. a E. uvádzali, že obvinený mal ovládacie schopnosti znížené forenzne v podstatnej miere. Taktiež v predmetných posudkoch je uvedené, že obvinený netrpel psychózou, pričom zo znaleckého posudku Ústavu vyplýva, že u obvineného sa môžu prejaviť psychotické prejavy s halucináciami a paranoidnými a bludnými produkciami, v zmysle dekompenzácie už klinicky diagnostikovanej emočne nestabilnej poruchy osobnosti. Agresivita nepatrí medzi dominujúce súčasti štruktúry osobnosti obvineného a priame fyzické útoky brachiálneho charakteru voči iným osobám sú v prípade obvineného menej pravdepodobné. Tieto závery sú dôležité v súvislosti s posudzovaním motívu obvineného.

Súd pri ukladaní trestu nezohľadnil obhajobou uvádzanú poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. h) Trestného zákona, že obvinený spáchal trestný čin pod vplyvom tiesnivých osobných alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nespôsobil. Obvinený vyrastal v rodine vystavenej týranu zo strany otca, na základe čoho boli jeho súrodenci odobratí do náhradných rodín. Súd tiež nezohľadnil poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. Obvinený sa priznal k spáchaniu skutku uvedenom v obžalobe v celom rozsahu. Nestotožnil sa len s právnou kvalifikáciou skutku ako pokusu vraždy. Svoje konanie úprimne oľutoval a prejavil vôľu nahradiť poškodenému spôsobenú škodu. Priznanie dvoch poľahčujúcich okolností by v konečnom dôsledku mohlo ovplyvniť súd pri rozhodovaní o výške trestu. Obvinený považuje trest odňatia slobody vo výmere 23 rokov za nezákonný a neprímerane prísny.

Dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil záver, že uznesením Krajského súdu

v Trnave z 23. marca 2017, sp. zn. 5To/131/2016 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Trestného poriadku a v ustanoveniach § 119 ods. 2 Trestného poriadku, § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c), § 14 ods. 1 a § 36 písm. h) a písm. l) Trestného zákona a zároveň navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila 28. novembra 2019 prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátorka“), ktorá uviedla, že predmetné dovolanie považuje za nedôvodné a navrhuje ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Prokurátorka uviedla, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, pričom ťažisko dokazovania je na súde prvého stupňa, kde odvolací súd môže skutkové zistenia iba doplniť. Prokurátorka uviedla, že rozhodnutia oboch súdov treba považovať za správne a vydané v súlade so zákonom. Trestná činnosť bola obvinenému jednoznačne a nepochybne preukázaná dôkazmi, ktoré boli zabezpečené v priebehu prípravného konania a v konaní pred súdom, pričom dokazovanie bolo vykonané v súlade so zákonom. Obhajkyňa uvádza v dovolaní tie isté skutočnosti ako v odôvodnení odvolania z 22. novembra 2016, ktorými sa vo svojom rozhodnutí podrobne vysporiadal odvolací súd. Dovolací súd nemôže správnosť a úplnosť zisteného skutku skúmať ani meniť.

Poškodený D. A. sa 26. novembra 2019 vyjadril k dovolaniu. K výške trestu nemá námietky. Doposiaľ mu náhrada škody vyplatená nebola. Musel predať svoj dom ako neobývatelný, hlboko pod cenu a teraz nemá z čoho žiť.

Dňa 11. septembra 2019 svojim písomným podaním doplnil dovolanie obvinený E. M.. Nestotožňuje sa s názorom obhajkyne, že skutok bol nesprávne právne kvalifikovaný. Nemá byť kvalifikovaný ani ako trestný čin ublíženia na zdraví, pretože obvinený nemal ani úmysel ublížiť poškodenému na zdraví. Skutková veta nie je totožná s právnou vetou (R 22/2015). V skutkovej vete rozsudku nie sú uvedené okolnosti o subjektívnom zavinení - úmyslu poškodeného usmrtiť, či akýmkoľvek spôsobom mu priviesť ujmu na zdraví (rozs. NS SR, sp. zn. 2Tdo 38/2014). V ďalšom obvinený rozoberá skutkovú vetu, hodnotenie dôkazov. Zásada in dubio pro reo vyžaduje, aby súd nevychádzal z vopred poňatého presvedčenia, že obvinený spáchal skutok kladený mu za vinu. Ak súd v odôvodnení rozhodnutia reaguje iba na dôkazy usvedčujúce, ale nie aj vyvíňujúce, takýto proces nespĺňa náležitosti spravodlivého súdneho procesu. Obvinený ďalej poukazuje na závery znaleckého posudku znalca z odboru psychológie a psychiatrie, ktorý uviedol, že obvinený je osobou s podpriemernou inteligenciou, preto takýto človek si nemohol uvedomiť aká je výhrevnosť telies (zapálených materiálov), pretože toto je odborná otázka. Tu zohrala svoju úlohu náhoda spolu s dispozíciou jednotlivých miestností v dome a zrejme aj v spojení s duševným rozpoložením obvineného. Obvinený bol aj v minulosti vážnym psychiatrickým pacientom. Znalci neskúmali v tomto smere zdravotnú recidívu či trvalú poruchu. Bolo preto potrebné nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie.

Obvinený E. M. dovolanie doplnil prostredníctvom obhajkyne 3. februára 2020, v ktorom uviedol, že skutkové vety nepopisujú znak (na chránenej osobe). V tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Tdo 8/2012. Skutková veta nepopisuje ani pokus vraždy, ale len obmedzovanie osobnej slobody, poškodzovanie cudzej veci, krádež. Absentuje záver, prečo k dokonaniu vraždy nedošlo.

Obvinený E. M. dňa 5. marca 2020 prostredníctvom obhajkyne doplnil dovolanie. Znovu poukazuje na skutkovú vetu rozsudku a rozoberá termín skutok spáchaný na chránenej osobe podľa § 139 ods. 1 Trestného zákona. Podľa názoru obvineného rozhodnutia súdov sa opierajú len o zistenie, že poškodený je osoba staršia ako 60 rokov. Samotný vek bez preukázania okolnosti, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby, neodôvodňuje vyvodenie záveru, že trestný čin bol spáchaný na chránenej osobe a potom ani nepodmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Ďalej obvinený argumentuje skutočnosťami, ktoré už uviedol v ostatných písomných podaniach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zároveň zistil, že dovolanie obvineného E. M. je sčasti dôvodné a vytýkané nedostatky povedú k postupu podľa § 386 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku, a preto určil termín verejného zasadnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojim charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak, z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Vo vzťahu k vyššie spomínanej viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, treba ešte poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku.

Z toho potom vyplýva, že v prípade ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku [veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to, nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho - hmotného charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za

skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu.

Obvinený M. v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom poukazoval na závery znaleckých posudkov, nepreukázanie úmyslu, nesprávne koncipovanú skutkovú vetu, nezohľadnenie poľahčujúcich okolností, neprímerane uložený trest odňatia slobody. Je potrebné konštatovať, že tieto námietky uplatnil obvinený v rámci svojej obhajoby v konaniach pred okresným i krajským súdom, s ktorými námietkami sa oba konajúce súdy náležite vysporiadali.

Pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedený v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorého skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Treba podotknúť, že okresný súd na podklade výsledkov dokazovania pozmenil skutkovú vetu pri zachovaní totožnosti skutku oproti podanej obžalobe (opravil časť, kde je popísaný príchod obvineného do domu poškodeného a časť popisu miesta odcudzenia hotovosti a jej výšky, časť odchodu obvineného z domu) pri zachovaní totožnosti skutku. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkových podstat označených trestných činov. Podstata skutku nie je porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta a času spáchania činu, rozsahu následkov spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata.

Najvyšší súd konštatuje, že dovolanie obvineného je odôvodnené iba vo vzťahu k nesprávnemu použitiu ustanovenia § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, tzn. že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorou je osoba vyššieho veku.

Zo opisu skutku uvedeného v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa krajský súd bez výhrad stotožnil plyní, že skutok bol spáchaný na chránenej osobe, ktorá bola označená len dátumom svojho narodenia bez bližšej špecifikácie.

Podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona kto iného úmyselne usmrtí, potrestá sa odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov. Odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha trestný čin uvedený v ods. 1 na chránenej osobe.

Podľa § 14 ods. 1 ods. 2 Trestného zákona pokus trestného činu je konanie, ktoré bezprostredne smeruje k dokonaniu trestného činu, ktorého sa páchatel dopustil v úmysle spáchať trestný čin, ak nedošlo k dokonaniu trestného činu. Pokus trestného činu je trestný podľa trestnej sadzby ustanovenej na dokonaný trestný čin.

Podľa § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona chránenou osobou sa rozumie osoba vyššieho veku.

Podľa § 139 ods. 2 Trestného zákona ustanovenie ods. 1 sa nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby.

Podľa § 127 ods. 3 osobou vyššieho veku sa na účely tohto zákona rozumie osoba staršia ako šesťdesiat rokov.

V zmysle § 139 ods. 2 Trestného zákona možno spáchanie činu voči osobe vyššieho veku (§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona) považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin (Zbierka stanovísk NS a súdov SR 8/2014).

Najvyšší súd nespochybňuje záver prvostupňového, ako aj krajského súdu o tom, že obvinený mal vedomosť, že poškodený je osobou staršou ako 60 rokov, čo napokon vyplýva aj z vykonaného dokazovania.

V tomto prípade musí skutková veta obsahovať aj okolnosti uvedené v § 139 ods. 2 Trestného zákona. Okolnosti, že trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby sú okolnosti skutkové a tiež hmotnoprávne a vzťahujú sa ku konkrétnej osobe páchatel'a a ku konkrétnemu skutku (ide o zákonné znaky trestného činu), a preto musia zvolenú právnu kvalifikáciu reflektovať aj v skutkovej vete.

K námietke obvineného o nedostatku jeho úmyslu usmrtiť poškodeného A. je potrebné uviesť, že obvinený pred súdom prvého stupňa pri postupe podľa § 257 Trestného poriadku priznal spáchanie všetkých trestných činov uvedených v obžalobe, okrem obzvlášť závažného zločinu vraždy.

Trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel' chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ich spôsobí, bol s tým uzrozumený. Zavinenie je obligatórnou zložkou subjektívnej stránky trestného činu. Je to vnútorný psychický vzťah páchatel'a ku skutočnostiam tvoriacim trestný čin.

V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na precízne vykonané dokazovanie okresným súdom a napokon aj krajským súdom. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že obvinený musel vedieť, že svojím konaním môže poškodeného usmrtiť a pre prípad, že sa tak stane, bol s tým uzrozumený. V tejto súvislosti poukazuje dovolací súd na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Trnave na str. 8 a plne sa s ním stotožňuje.

Pokiaľ sa týka námietky obvineného o znaleckom dokazovaní, že jednotlivé posudky nie sú kompatibilné vo svojich záveroch, dovolací súd musí konštatovať, že uvedená námietka sa znovu týka skutkových hodnotení a vykonávania dokazovania, ktorá je predmetom konania všeobecných súdov v prvom a druhom stupni a v žiadnom prípade dovolacieho súdu. Dovolací súd konštatuje, že aj týmito námietkami sa konajúce sudy zaoberali a zistili, že rozdiely medzi jednotlivými posudkami boli nepatrné, neboli zásadného charakteru a v žiadnom prípade nemohli ovplyvniť závery o vine obvineného.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že hodnotenie dôkazov súdmi nižších súdov spôsobom, ktorý nekorešponduje s predstavami obvineného, v žiadnom prípade nemôže naplňať žiadny z dovolacích dôvodov.

Ďalšie námietky obvineného nepovažoval najvyšší súd za opodstatnené.

Obvinený M. v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu namietal aj nepriznanie poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. h), písm. l) Trestného zákona t. j., že súdmi nebola zohľadnená situácia, že trestný čin spáchal pod vplyvom tiesnivých osobných alebo rodinných pomerov, ktoré si sám nespôsobil a k spáchaniu trestného činu sa priznal a trestný čin úprimne oľutoval.

K nepriznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. h) dovolací súd uvádza, že vplyv tiesnivých osobných a rodinných pomerov sa prejaví napr. pri vážnej chorobe páchatel'a alebo jeho blízkeho rodinného príslušníka, pri rozvrate manželstva alebo rodinného života a pod. Poľahčujúcu okolnosť nie je možné priznať v prípade, ak si páchatel' tiesnivé osobné alebo rodinné pomery spôsobí svojím vlastným konaním.

V tejto súvislosti opäť dovolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia krajským súdom na str. 9 a plne sa s ním stotožňuje. Znalci z odboru zdravotníctvo a farmácia analyzovali tiesnivé pomery páchatel'a, ale zo záverov znaleckého dokazovania vyplýva, že bola u neho zistená porucha osobnosti, avšak tá nie je psychickou chorobou v pravom slova zmysle. Rozpoznávacie schopnosti mal obžalovaný zachované, ovládacie schopnosti mal znížené, ale v dôsledku alkoholického opitosti, ktorú si privodil vlastným pričinením, teda zníženie ovládacej schopnosti nesúviselo s duševnou poruchou.

Čo sa týka priznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, na jej priznanie sa vyžaduje okrem priznania aj úprimné oľutovanie s poukázaním na druhý odsek stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017, sp. zn. Tpj 55/2016, podľa ktorého poľahčujúca okolnosť podľa citovaného ustanovenia predpokladá okrem priznania sa páchatel'a aj úprimné oľutovanie trestného činu. Či k takémuto oľutovaniu došlo, je potrebné posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu, vrátane procesných prejavov páchatel'a po prijatí vyhlásenia o uznaní viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (najmä pri využití práva záverečnej reči a posledného slova).

V posudzovanej veci obvinený E. M. postupom podľa § 257 Trestného poriadku pred súdom priznal spáchanie všetkých trestných činov uvedených v obžalobe okrem obzvlášť závažného zločinu vraždy.

V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že nepriznaním poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nie je možné naplniť žiadny z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko sa jedná o namietanie skutkových okolností, ktoré sú v dovolacom konaní neprípustné, vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. mája 2014, sp. zn. 6Tdo 56/2013 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 2/2015, podľa ktorého otázka zisťovania resp. zhodnotenia (ne) existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby- tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V posudzovanej veci o takýto dôvod nejde.

Dovolateľ taktiež namietal výšku uloženého trestu a považoval ho za neprimeraný.

Takúto námietku dovolateľa by bolo možné podradiť pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak obvinenému bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Druhy trestov sú upravené v ustanovení § 32 Trestného zákona.

Zákonom ustanovená trestná sadzba je určená v skutkovej vete toho-ktorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Určenie trestnej sadzby je však v konkrétnej trestnej veci závislé na okolnostiach, medzi ktorými sú aj priťažujúce a poľahčujúce okolnosti podľa § 36, § 37 Trestného zákona. Ako vyplýva z ustanovenia § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, trestná sadzba (jej horná a dolná hranica) sa zvyšuje (znižuje) podľa pomeru priťažujúcich a poľahčujúcich okolností.

Dovolací súd je oprávnený skúmať, či takto upravená zákonom ustanovená trestná sadzba je správna, ale nie či boli okolnosti súdom správne vyhodnotené ako priťažujúce alebo poľahčujúce, alebo či existovali iné poľahčujúce okolnosti v prospech páchatel'a.

Vzhľadom k tomu, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo zrušené v § 145 ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona, bude sa v novom konaní opätovne posudzovať právna kvalifikácia skutku a s ňou súvisiaca trestná sadzba.

Pre nové konanie potom platia aj zásady uvedené v § 391 Trestného poriadku. V nadväznosti na uvedené platí zákaz zmeny k horšiemu (§ 391 ods. 2 Trestného poriadku), nakoľko napadnuté rozhodnutie bolo zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného.

II.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Podľa § 380 ods. 3 Trestného poriadku dĺžka trvania väzby podľa odseku 1 alebo 2 sa posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní.

Vyššie citované ustanovenie § 380 ods. 2 Trestného poriadku, ako je zrejmé z jeho samotného znenia, teda predpokladá obligatórne rozhodnutie dovolacieho súdu o väzbe po zrušení rozhodnutia, na podklade ktorého obvinený vykonáva trest odňatia slobody.

Aj pri „takomto“ rozhodovaní o väzbe (až) v dovolacom konaní sa postupuje v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku, pričom tam uvedený postup bol zachovaný. Predovšetkým, obvinený E. M. bol pred rozhodnutím o väzbe vypočutý, a to za prítomnosti svojej obhajkyne, keď v rámci výsluchu sa tento vyjadril k väzobným dôvodom a v danej súvislosti i k svojim osobným, rodinným, či majetkovým pomerom. Okrem iného vo výsluchu uviedol, že chce poškodenému spôsobenú škodu nahradiť, ale to by mohol len keby bol na slobode a pracoval by.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Dovolací súd preskúmal predložený spisový materiál a s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že u obvineného E. M. sú prítomné formálne, ako i materiálne podmienky potrebné pre vzatie do väzby. Konkrétne sú u neho, popri dôvodnom podozrení zo spáchania žalovaného trestného činu, dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a dôvody tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dovolací súd v prvom rade konštatuje splnenie základnej materiálnej podmienky väzby spočívajúcej v tom, že i v aktuálnom štádiu konania, keď sa vec opäť dostala do fázy konania pred súdom druhého stupňa, naďalej existuje dôvodné podozrenie, že obvinený E. M. mal spáchať stíhaný skutok, vykazujúci znaky skutkovej podstaty trestného činu.

Uvedené konštatovanie má pritom zrejmy podklad v konkrétnej dôkaznej situácii, aktuálnej v čase rozhodovania oboch skôr konajúcich súdov, ktorú aj dovolací súd (pre potreby rozhodovania o väzbe) považuje za indikujúcu pre vyššie charakterizovaný záver o dôvodnom podozrení.

Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine či nevine obvineného, preto existencia dôvodného podozrenia zo spáchania činu je v uvedenom smere nielen dostačujúca, ale priamo určujúca a limitujúca (rozhodnutím o väzbe nemožno vysloviť vinu).

Obvinený bol vzatý do väzby sudkyňou pre prípravné konanie Okresného súdu Piešťany zo 14. augusta 2015, sp. zn. Tp 29/2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave z 10. septembra 2015, sp. zn. 3Tpo/66/2015 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku. Lehota trvania väzby začala plynúť od 13. augusta 2015 od 9. 00 hod.

Väzba u obvineného bola viackrát predĺžovaná. Obvinenému E. M. bol pôvodne právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere 23 rokov. Na osobnej slobode bol v danej veci nepretržite obmedzený od 13. augusta 2015 do 23. marca 2017.

K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku podľa názoru dovolacieho súdu

tento dôvod pretrváva tak, ako to konštatovali sudy v ostatných rozhodnutiach o väzbe. Obvinený žije túlavým spôsobom života, pričom tento záver podporili aj vypočutí svedkovia. Je preto naďalej sa domnievať, že obvinený sa v prípade prepustenia z väzby bude vyhýbať trestnému stíhaniu. Aj po zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu hrozí obvinenému vysoký trest (15 až 20 rokov).

V súvislosti s dôvodom tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, či inak povedané, obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti obvineným v prípade jeho prepustenia na slobodu, táto má základ (rovnako, ako tomu bolo v pôvodnom konaní) predovšetkým v samotnom charaktere a povahe stíhanej trestnej činnosti. Obvinený je dôvodne podozrivý aj z páchania trestnej činnosti majetkového charakteru. Za veľmi podstatnú považuje dovolací súd aj skutočnosť, že krádeže v rodinnom dome poškodeného D. A. sa obvinený dopustil aj v minulosti. Aj v prípade posudzovanej veci mal obvinený vedomosť o tom, kde si poškodený schováva v rodinnom dome svoje peniaze. U obvineného treba poukázať na rozsiahlu priestupkovú a trestnú minulosť, z čoho je zrejmé, že u neho prevládajú sklony k páchaniu trestnej činnosti. Obvinený sa mal stíhaného skutku dopustiť taktiež v skúšobnej dobe určenej mu pri podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody dňa 19. marca 2014 v trvaní 20 mesiacov, t. j. do 19. novembra 2015.

Realie pôvodného rozsudku (ktorého opodstatnenosť je znovu len v rovine podozrenia, avšak stále dôvodného) neumožňujú konštatovať, že by doterajší čiastočný výkon trestu odňatia slobody obavu z recidívy trestnej činnosti - oproti stavu z obdobia pred predchádzajúcim rozhodnutím - odstránil.

Z vyššie uvedeného je tak zrejmé, že konkrétne skutočnosti uvádzané súdmi v predchádzajúcich väzobných rozhodnutiach v súvislosti s odôvodnenosťou obavy, že by obvinený v prípade prepustenia na slobodu ušiel alebo sa skrýval, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, ak nemá stále bydlisko a hrozí mu vysoký trest, resp. by pokračoval v trestnej činnosti, ani v danom štádiu konania nestratili na aktuálnosti.

Záverom vo vzťahu k otázke možného nahradenia väzby u obvineného miernejším prostriedkom, a to konkrétne dohľadom probačného a mediačného úradníka (§ 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a písomného sľubu, ktorý obvinený predložil na verejnom zasadnutí), ktorú možnosť je súd rozhodujúci o väzbe povinný skúmať ex offio, uvádza dovolací súd iba toľko, že v súlade s § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na použitie uvedeného inštitútu je potrebné zohľadniť osobu obvineného a povahu prejednávanej veci, pričom však dovolací súd dospel k záveru, že okolnosti týkajúce sa obvineného alebo trestnej veci, na podklade ktorých by bolo možné pristúpiť k nahradeniu väzby v posudzovanej veci súdom zistené neboli. Tieto nevyplývajú z obsahu predloženého spisu a nevyplývajú ani z vykonaného výsluchu. V podstate sa to týka aj písomného sľubu, ktorý obvinený na verejnom zasadnutí predložil.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že osobu obvineného E. M. je nevyhnutné i naďalej obmedzovať na osobnej slobode, keď konkrétne účelom väzobného stíhania je ochrana spoločnosti pred prípadným pokračovaním v páchaní trestnej činnosti, ako aj z dôvodu možného skrývania sa a vyhýbania sa trestnej činnosti s poukazom aj na hrozbu vysokého trestu.

Vzhľadom na uvedené rozhodol dovolací súd tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.